

Røðan hjá sjúkrasystrunum

Henda røða varð hildin, tá 14 nýggjar sjúkrasystrar í farnu viku, finga handað prógvið

1. oktober 1980 leitaðu 20 konufólk eftir einum skelti, har tað stóð »sjúkrasystriskúli Føroya« á, skeltið var ringt at finna, men vit komu á rætt pláss og sostatt byrjaði eitt tíðarskeið hjá okkum, sum skuldi bliva eitt satt sveinastykki.

Komnar inn á skúlan hugsaðu vit, at nú var sloppið, og finga vit allar útvalda, og finga at vita, at vit vóru hepnar, slopnar gjøgnum nálar-eygað, og kundu njóta 3 1/2 ár, læra og samstundis fáa lön. Hetta vóru góð kor, hildu vit, men tað skuldi visa seg at verða annarleiðis.

Støðugt hoyrdu vit, at nógvar var at lesa, at vit ikki komu sovandi gjøgnum próvtøkurnar, og tað ætlaðu vit heldur ikki, men sum tíðin leið, blivu vit meir og meir svevntungar, HVÍ?

Ja, tað hava vit eisini spurt okkum sjálvar um, og hava funnið eins nógvar ymisk svar, sum vit eru í tali.

Tá vit byrjaðu á skúlanum, finga tær flestu kamar á B 75, her komu vit saman við øðrum næmingum, tí her búgva næmingarnir. Eitt sindur burturfrá standa líknandi kassar, tann nærmasti hevur komur, ið eru smærri enn okkara — har búgva vaskikonurnar. Tann næsti hevur smáar íbúðir við einum kamari, har búgva sjúkrasystrar, og í ovasta bygninginum búgva sum heild læknar. Tey hava størri íbúðir við tveimum kørum.

Ljóðar hetta ikki merkiligt, men tað eru faktiskt okkara fakfeløg, sum hava verið við til at skapt henda munin.

Eitt av krøvunum, fyri at sleppa inn á skúlan, er at tú er 20 ára gomul. T.v.s. at tú nærkast teim 24 árunum, tá tú er lúðg. Sjálvandi vóru ikki allar av okkum 20 ár, men í 20-unum, tá vit byrjaðu, og er hetta vanligi aldurin, har ein setur búgv, fær børn osfr. Men eitt tað fyrsta ein fær at vita, tá byrjað verður, er, at tú — um tú skuldi gjørst við barn, ongan rætt hevur til orlov. Og er hetta sett í verk við tí nýggju útbúgvingsskipanini frá 1979.

Undanfarna útbúgvings-skipanin gav rætt til orlov í 3 mánaðar eftir barnsbúrd, uttan at tað nervaði útbúgvingin.

Henda skerjing í møguleikum kann ikki annað enn tykjast margháttlig, tá tú hevur í huga tað sum »Sirkulerið« sigur um útbúgvingin í samband við barnsbúrd og barsilstið, og har samfælagsins skyldur til at tryggja móður og barni »optimale sundheds-og livsvilkaar...« verða

á B 75, og um ta viðferð, sum onkur næmingur hevur fingið á deildunum, men longri eru vit ikki komnar, HVÍ?

Tí hvar kann næmingafelagið venda sær, og hvar kann tað finna sær stuðul?

Vit eru limir í einum stórum og sterkum fakfelagi — DSR — men spurningurin er, um ein kann kalla fakfelagið sterkt, tá ið tað góðtekur eitt sirkuleri, ið ger t.d. næmingin máttleysan, tá

systrauútbúgvingin er at undirvisa starvsfólkunum á deildini, men tá deildirnar eru ovbyrjaðar, kemur undirvisingin í síðstu rekkju. Hetta skilja vit væl, tí hvussu kunnu sjúkrasystrar orka at undirvisa, tá tær hava so nógv at gera, og næmingar innganga í normeringina, tá teir eru á deildini. Hetta skuldi ikki verið so, so høvdu møguleikarnir fyri undirvising á deildini verið betri.

undirstrikaðar. Eg endurgevi eitt brot úr § 8:

»Uddannelsen skal endvidere give sygeplejeleven bedre forudsætninger for at forstaa den indflydelse, som sundhedsproblemer eller sygdomme i dette livsafsnit kan faa for et menneskes helbredssituation senere i livet.«

Og hetta finna vit okkum í, limir í fakfelagi, har 96% av limaskaranum eru kvinnur.

Hvørjum tænar tann nýggja útbúgvingin? Sjálvandi at ein fær betri og effektivari sjúkrasystur út á marknaðin, men tað tykist sum um tað er gloymt, at vit eru menniskju, ið eisini hava onnur áhugamála at rokja, enn at gerast sjúkrasystur.

Við at lesa gerðabók Næmingafelagsins sær ein, at gjøgnum ta tíð felagið hevur virkað, hava næmingar klagt um eitt og annað — ja alt millum himmal og jørð, ið kundi gjørst betur, og fært í gerðabókina, at okkurt má gerast, og at vónandi taka komandi næmingar við, og gera felagið aktivari. Vit hava í okkara næmingatíð eisini klagt, eitt nú um íbúðarviðurskiptini

ið avgerðir um hann skulu takast. Um ein næmingur hevur onkra klagu at bera fram, fer hann til næmingafelagið, sum so fer víðari til skúlan, og skúlin skal taka støðu til víðari viðger, og er hetta ongin trygd fyri, at næmingurin verður rættvist behandlaður.

Næmingarnir standa sum nú púra einsamallir, og skuldu trupulleikar staðist millum næming/deild/ skúla, hevur næmingurin ein stovn at heita á, og er hetta »Sundhedsstyrelsen«. Ger ein nakað við hesar møgulegu trupulleikar, so hevur ein hóttaðina um avleiðingar fyri vitnisburð og karakter frá deildini, og avleiðingar fyri próvtøkum á skúlanum, hangandi yvir sær. Hetta steðgar øllum tiltøkum, tí allar vilja vit redda okkara egna skinn. Tað er trupult hjá næmingunum at luttaka í ymiskum organisatoriskum arbeiði, tí frávera í hesum sambandi verður tald við sum vanlig frávera, og sum ikki má fara upp um 50 dagar í tey 3 1/2 árin.

Spartiltøk raka alt, eisini normeringar á deildunum. Ein liður í sjúkra-

Sum nýttlærðar hava vit ynski um:

— at lønin hækkað so mikið, at vit gerast sjálvbjargnar, og klára at upphalda vanligum húsarhaldi og børnum

— at arbeiðstíðin verður niðurst, við fullari løn-kompensatió og normering

— at deildirnar verða uppnormeraðar, út frá veruligum tyngdini av sjúklingunum

— betri kor til næmingar viðvíkjandi barsilsorlov, íbúð, og at hugsað verður um, at talan er um vaksið fólk

— at praktikiðin yvirhevur verður longd við 1/2 ári.

Nú hava vit nomið við mangt og hvat, sum okkum hevur verið fyri, ella sum vit hava bitið merki í. Men okkurt gott skal eisini koma fram, og her skal nevast, at vit sum næmingar eru rættuliga vælstillaðar í mun til onnur í útbúgv, við tað at vit fáa lön undir útbúgv og hava rætt til ókeypis kost og logi tað fyrsta hálva árið, tá vit onga lön fáa. Og at biligt kamar er til taks fyri næmingar í lærutíðini.

Um klassan kann

Leygardagur 14. apríl 1984

sígest, at vit hava havt tað stuttligt, og at samanhaldið hevur verið avbera gott gjøgnum øll árin. Um okkum sjálvar kunnu vit siga, at vit ikki altið hava verið lika lættar at umgingist, og vit hava ikki verið feilfriar heldur.

Sjálvt um vit nú eru komnar við atfinningum,

so skal undirstrikast at vit eisini hava upplivað nógvar gott og fingið góða hjálp og stuðul frá starvsfólkunum bæði undirvisarum og sjúkrasysturum á Landsjúkrahúsinum. Hetta skulu tit øll hava stóra tøkk fyri — Takk fyri!

Summarfrítíðin hjá búfólkunum bjargað

Starvsfólkíð á psykiatrisku deild, hava í seinastuni gjørt ymisk tiltøk, til tess at skaffa pening til ferð til Danmarkar, har 20 fastbúgvandi á deildini sleppa við.

Síghild Johannesen, yvirsjúkrasystir á psykiatrisku deild, sigur við Sosialin, at fyrrleikarnir eru bilsnir og takksamir, at so nógvar fólk hava tikið undir við tiltakinum.

Bingo hevur verið í SMS og dansur í Kvøldlot, umframt at sosiala deild býráðsins og Bygdaráðið í Vágum og Lions Club í Havn hevur latið eina peningagávu, eins og nógvar privatfólk hevur nýtt høvi at stuðla.

— Nú hava vit savnað saman 71.000 krónur, so møguleikin at rokka tær 100.000 krónurnar, sum ferðin kostar, eru nú tilstaðar, sigur Síghild Johannesen.

Enn verður tó eitt bingospæl afturat, tí so nógvar lutir komu inn, at ikki allir vóru lutadír burtur seinast. Í næstum verður tí skipað fyri bingo í veitsluhøllini á Landssjúkrahúsinum.

Starvsfólkíð á deildini hava leigað fimm summarrúðir í Rødbý Klit í Vesturjútlandi, har fimm fólk kunnu búgva í hvørjum húsi. Her verður so pláss fyri fyra sjúklingum og einum starvsfólki í hvørjum húsi.

A psykiatrisku deild búgva umleið 50 fastbúgvandi umframt at deildin eisini hevur dagsjúklingar.

Grundin til at júst 20 sjúklingar sleppa í summarrúðir til Danmarkar kemst av, at tað vóru fimm húsi í boði at leiga, eins og hetta talið situr væl til tann partin av búfólkunum, sum kunnu ferðast so langt í ávisum tíðarskeiði.

— Vit vilja tí eisini tryggja okkum, at tey sum ikki sleppa til Danmarkar, kunnu fara stuttar ferðir í Føroyum, so øll fáa ein møguleika at halda summarrúðir, alt eftir hvat tey kunnu megna, sigur Síghild Johannesen.

Farið verður við flogfari 26. mai, og verða ferðafólkini burtur til 9. juni.

Dag.